

Pad Grčke

Da, to zaista i jeste kapitalistička zavera

By [Diana Johnstone](#)

Global Research, March 08, 2010

[Nova Srpska Politička Misao](#) 1 March 2010

Članstvo u Evropskoj uniji (EU) najsiromašnijim zamljama Evrope dugo je pružalo obećanje blagostanja. Sadašnja grčka kriza bi trebalo da im razveje neke od iluzija.

Ova kriza ima dva upečatljiva nivoa. Iako je prevashodno ekonomska, Evropska ekonomska zajednica (the European Economic Community) za sebe takođe tvrdi da je zasnovana na solidarnosti – da je to jedno sestrinstvo država i bratstvo naroda. Međutim, sadašnji ekonomski deficit nije ništa u poređenju sa ljudskim deficitom koji zbog njega izbija na površinu.

Jednostavno rečeno, grčka kriza pokazuje šta se događa kada jedan slabi član ove zajednice zapadne u nevolju. Isto to se događa širom sveta, tamo gde nema neke takve pretenciozne zajednice, koja sama sebi neprekidno čestita zbog sopstvene posvećenosti ljudskim pravima. Ekonomski snažni štite sopstvene interese na račun ekonomski slabih.

Ova kriza je izbila prošle jeseni kada je partija PASOK Jorgosa Papandreua pobedila na izborima, preuzela vlast i otkrila da je kasa prazna. Vlada Grčke je 2001. mučkama knjigovodstva radi prikrivanja deficita, koji bi je inače diskvalifikovao za učešće u zajedničkoj moneti, ušla u evrozonu EU. Evropskim ugovorima je budžetski deficit bio maksimiran na 3%, a javni dug na 60% bruto nacionalnog dohotka (BND). U suštini, ove granice su mnogi masovno kršili – a naročito Francuska. Ali najveći skandal je izbio nakon otkrića da je grčki budžetski deficit u 2009. došao do 12,7%, a da je prognoza javnog duga u 2010. do 125% BND-a.

Naravno, evropski rukovodioci su se sastali kako bi izrazili svoju solidarnost. Ali njihovi govori su bili sročeni ne toliko radi pružanja uveravanja sve ljutitijem i očajnijem narodu Grčke, koliko da bi umirili “tržišta” – one istinske, skrivene i svemoćne bogove Evropske unije. Ta tržišta, baš kao i antički bogovi, uživaju u tome da kinje obične smrtnike koji su u nevolji – pa je zato i njihova reakcija na problem Grčke bila da jurnu da iz toga pokupe profit. Evo primera: kada Grčka ove godine bude primorana da izda nove obveznice, ta tržišta će bezočno zahtevati da udvostruči visinu interesne stope na njih – i to na osnovu povećanog “rizika” da ga Grčka neće otplaćivati – a na taj način će još više otežati Grčkoj da ga otplaćuje. Takva vam je logika slobodnog tržišta.

Ono što su lideri EU u svom apelu bogovima podrazumevali pod “solidarnošću” nije bilo da žele da uliju javna sredstva u Grčku, kao što su učinili svojim bankama koje su bile zapale u nevolju, nego da nameravaju da iz naroda Grčke iscede novac koji ovaj duguje bankama.

To „ceđenje“ biće u obliku koji je tokom katastrofalnih prethodnih decenija već poznat preko Međunarodnog monetarnog fonda (MMF): primoravanje države da smanji javne troškove, što

znači otpuštanje državnih službenika, kresanje njihovih zarada, odlaganje penzionisanja, štednja na zdravstvenoj zaštiti, povećanje poreza, a uz to verovatno i povećanje broja nezaposlenih sa sadašnjih 9,6% na oko 16% – i sve to sa ciljem da se ove godine, kako bi se umilostivili nevidljivi bogovi tržišta, deficit budžeta smanji na 8,7%.

To bi, možda, moglo da umilostivi kako bogove, tako i vođe Nemačke, koji iznad svega žele da održe vrednost evra. Nema sumnje ni da će finansijska tržišta, za vreme dok Grci budu iskrvarili od “šok terapije” u stilu MMF-a, ugrabiti i za sebe “funtu mesa”[1] u obliku povećane interesne stope.

A šta bi sa Evropskim parlamentom (EP) – tim velikim pozorištem ljudskih prava i sveopšteg bratstva? U tom forumu, u okviru precizno odmerenih 1, 2 ili 3 minuta, svako dobije priliku da priča – ali kada je reč o najozbiljnijoj stvari – o budžetu, svi autoritativni glasovi su nemački.

Tako je Volf Klinc, predsednik specijalnog komiteta EP za ekonomsku i finansijsku krizu, zatražio da se u Grčku pošalje „visoki predstavnik“ EU – jedan „ekonomski komesar“, koji će obezbediti da Grci na pravi način sprovedu mere za smanjivanje budžetskog deficita. Ova kriza u Grčkoj može omogućiti da EU po prvi put u praksi sprovede svoje „ugovorne instrumente“ u odnosu na „nadgledanje budžetske i ekonomske politike“. Interesne stope se mogu povećavati zbog „rizika“, ali rizika ne sme da bude – ona funta mesa mora da se isporuči.

Kod finansijskih mučki koje su prouzrokovale ovaj mutljag nije bilo takvog nadzora. Nedavno je statistička agencija EU „Eurostat“ objavila da je 2001. godine banka Goldman Saks u tajnosti (ali „legalno“, kako sada glasno protestuju njeni šefovi) pomogla desničarsku vladu Grčke da ispuni kriterijume za članstvo EU, pomoću komplikovane „devizne zamene“ („currencyswap“), čime se maskirala visina javnog deficita i državnog duga. (Videti [Andrew Cockburn](#) i [Marshall Auerback](#) na ovom sajtu). Ko shvata kako je to bilo izvedeno? Ja mislim da se može zamisliti da čak ni Angela Merkel, koja je stručnjak, ne razume u potpunosti šta se odigravalo – a o nekompetentnim grčkim političarima koji su prihvatili Goldman Saksove mučke da i ne govorimo. To im je omogućilo da ostvare iluziju uspeha, ali samo za neko vreme. Taj uspeh je značio postati „član kluba“ bogatih – a može se i tvrditi da je ovo osećanje u stvari išlo na ruku lošoj vladinoj politici na državnom nivou. Pripadanje EU je pružalo lažni osećaj sigurnosti, što je još više doprinosilo neodgovornosti nekompetentnih političkih vođa.

Posedovanje evra za kupovinu uvezene robe (naročito one iz Nemačke) dopadalo se bogatim kupcima, dok je taj isti evro činio da grčki proizvodi postanu skupi i budu potisnuti sa ranijih tržišta. Sada se klopka duga zaklapa. Za Grčku bi tradicionalni izlaz bio da napusti evro i vrati se devalviranoj drahmi kako bi se skresao uvoz i podstakao izvoz. Na taj način teret neophodnih žrtvovanja ne bi pao samo na pleća radnih klasa. Ali – tu je sada onaj zagrljaj EU „solidarnosti“ da spreči da se to dogodi. Nemačke vlasti se spremaju da, nakon smanjivanja prihoda svojoj radničkoj klasi, Grcima nametnu mere u korist nemačke izvozne ekonomije.

Mere budžetske štednje su suprotne onome što je potrebno u vremenima preteće depresije. Nasuprot tome, ono što je potrebno su kejnezijanske mere za stimulisavanje zapošljavanja i jačanje unutrašnjeg tržišta. Ali Nemačka je čvrsto vezana za izvozni model kako u odnosu na sebe, tako i za sve ostale („globalizacija“). Za zemlju kakva je Grčka, koja ne može da se

uspešno takmiči unutar EU, izvoz van EU je obogaljen zbog korišćenja tako jake valute kakav je evro. Vezana za evro, Grčka niti može da stimuliše svoje unutrašnje tržište, niti može da uspešno izvozi. Ali neće joj biti dozvoljeno da se iščupa iz klopke dugovanja i da se vrati svojoj tradicionalnoj valuti – drahmi. Izgleda da joj je siromaštvo jedino rešenje.

Unutar radničke klase Nemačke postoji ogorčenje prema politici njihove zemlje koja je usmerena na smanjivanje nadnica i socijalnih davanja u korist izvoza. U nekoj idealnoj „socijalnoj Evropi“ radnici Nemačke bi priskočili u pomoć radnicima Grčke, zahtevajući radikalnu reviziju ekonomske politike – od one u korist međunarodnih finansijskih tržišta – u politiku izgradnje čvrste socijalne demokratije. Stvarnost je potpuno drukčija.

Finansijska kriza Grčke iznosi na videlo odsustvo bilo kakvog duha zajedništva u EU. Ona „solidarnost“ koju naglašavaju je solidarnost sa njihovim sopstvenim investicijama. Ne postoji popularna solidarnost među narodima. EU je uspostavila surogat-ideologiju internacionalizma: odbacivanje nacionalne države kao izvora svih zala, naduvan ponos „Evropom“ kao centrom ljudskih prava, Evropa koja daje moralne pouke svetu, što se, kao slučajno, potpuno poklapa sa slugeranjstvom prema imperijalnoj politici SAD na srednjem Istoku i dalje od njega. Paradoks je da se ujedinjavanje Evrope poklopilo sa opadanjem interesovanja u većim državama EU za ono što se odigrava kod suseda.

Uprkos izvesnoj količini školovanja potrebnog da se stvori jedna klasa evrokrata, stanovništvo svake članice EU je samo površno upoznato sa susedima. Gledaju na njih kao na timove u fudbalskim utakmicama. Idu na letovanja u mediteranske zemlje, ali to uglavnom podrazumeva susrete sa ostalim turistima, a učenje stranih jezika je opalo, izuzev engleskog (sveprisutnog, mada unakaženog). Izveštaji masovnih medija su upravljani u unutrašnjost – tu figuriraju nestala deca i pedofili naspram čak i krupnih političkih događaja u ostalim državama EU.

Mediji severne Evrope prikazuju Grčku skoro kao neku zemlju trećeg sveta – tamo negde na periferiji i slikovitu, gde ljudi govore neki nemogući jezik, igraju u krugovima na ostrvima i žive na svoj bezbrižni način iznad svojih mogućnosti, otprilike kao cvrčci u Ezopovoj basni. Mediji u Nemačkoj i Holandiji sugerišu da je za takav narod šok-terapija MMF-a skoro i suviše nežna. Sve veći jaz između siromašnih i bogatih zemalja EU uzima se zdravo za gotovo.

Finansijsko „sveštenstvo“ engleskog jezičkog područja je „blagonaklono“ obeležilo manje zadužene zemlje u EU kao PIGS (prasce): Portugalija, Italija (možda Irska), Grčka, Španija – što je sasvim prigodna oznaka za neku životinjsku farmu[2] u kojoj su neki daleko jednaki od drugih.

[1] Aluzija na Šekspirovog Šajloka i njegov način naplate duga u ljudskom mesu.

[2] Aluzija na „Životinjsku farmu“ Džordža Orvela.

Prevod sa engleskog: **Vasilije Kleftakis**

Originalni tekst možete naći na [Counterpunch](#) (ili na [Global Research](#))

[Comment on Global Research Articles on our Facebook page](#)

[Become a Member of Global Research](#)

Articles by: [Diana Johnstone](#)

Disclaimer: The contents of this article are of sole responsibility of the author(s). The Centre for Research on Globalization will not be responsible for any inaccurate or incorrect statement in this article. The Centre of Research on Globalization grants permission to cross-post Global Research articles on community internet sites as long the source and copyright are acknowledged together with a hyperlink to the original Global Research article. For publication of Global Research articles in print or other forms including commercial internet sites, contact: publications@globalresearch.ca

www.globalresearch.ca contains copyrighted material the use of which has not always been specifically authorized by the copyright owner. We are making such material available to our readers under the provisions of "fair use" in an effort to advance a better understanding of political, economic and social issues. The material on this site is distributed without profit to those who have expressed a prior interest in receiving it for research and educational purposes. If you wish to use copyrighted material for purposes other than "fair use" you must request permission from the copyright owner.

For media inquiries: publications@globalresearch.ca